

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy órára ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 95. szám.

Szerda, április 25

A gazdasági kérdések.

— április 26.

A május második felében összeülő országgyűlés munkássága a Magyarország és Ausztria közt ma függő helyzetben levő gazdasági kérdések rendezésével indul meg.

E rendezés módozatait már most tárgyalni fogja egymás közt a két állam kormányja, amely tárgyalásokról a magyar kormány nyomban beszámol az új országgyűlésnek.

A magyar kormány állásfoglalásának irányáról az ország kétségben nem lehet. Törekvéseit a kormány, úgy elnökönek nyilatkozata, mint több tagjának kijelentései során világosan precizizirta. A Wekerle-kabinet elfogadta a szituációt, amelyet gazdaságpolitikai téren talált volt s amely szükségyszerűleg indikálja a nemzetközi vám- és kereskedelmi megállapodások parlamentári szankcionálását. Az országgyűlés tehát nem térhet ki és nem is fog ki térni a nemzetközi szerződések becikkelyezése elől. Hasonlóképpen proponálni fogja a kormány az új autonóm vámtarifának törvénybe cikelyezését.

A helyzetnek legelőjárásabb honorálása sem teszi parancsoló szükségé, hogy a két állam gazdasági ügyeit éppen a vám- és kereskedelmi szövetség formájában rendezze. A szabad forgalom, a vámterületi közösség nem egyértelmű a vám- és kereskedelmi szövetséggel. És itt eljutottunk ahhoz a szemponthoz, mely a kormány gazdasági politikáját irányítja. Az tagadhatatlan tény, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség statuálása gazdaságpolitikai visszatérést jelentene. Visszatérést a közös vámterület jogi állapotához. Holott a közös vámterület jogi állapotát az ország már az utolsó, Bánffy-féle provizorium alkalmával elhagyta, majd utóbb az 1899: XXX. törvénycikkben még világosabban dekretálta a külön vámterület jogi állapotát. Ha a kormány és a többség kizárólag a vámterületi közösség híveiből állana, úgy ez a visszatérés, a jog és a törvényesség szempontjából semmi aggodalmat nem ébreszthetne, feltéve, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség a monarchia másik államában is parlamentári uton volna létesíthető. Mert Ausztriában ez ideig a Szell-Körber-kiegyezést az országgyűlésben tető alá juttatni nem sikerült.

Am tudvalevő, hogy a jelenlegi kormány és a jelenlegi többség soraiban a vámterületi elkülönítésnek hívei is helyet foglalnak. És ha ezek a férfiak elfogadják a helyzetet, de facto fenn is tartják a szabad forgalmat, odáig el nem mehetnek, hogy visszatérjenek a szövetségi formához, mely a közös vámterület jogi állapotát dekretálván, a mai helyzethez képest, a külön vámterület jogi helyzetéhez képest e politikai felfogás szempontjából visszafeljődést jelentene.

Ilyenképpen érthető, ha a Wekerle-kormány nem fordul az osztrák kabinet-hez azzal az ajánlattal, hogy a két állam szövetség formájában rendezze a függő gazdasági kérdéseket. A szabad forgalomra alapított szerződés formája alkalmasabbnak kínálkozik.

A szűkebb értelemben vett kiegyezésen kívül bizonyára még egyéb fontos gazdasági kérdéseket kell legközelebb tisztázni

a monarchia másik államával. Nem utolsó jelentőségű közöttük a valutarendezés formai befejezése, a készletek kötelező felvétele. A nagy művet Wekerle Sándor miniszterelnök kezdte volt meg, nemes ambíciója, hogy befejezését is ő intézze.

Választási mozgalmak Torontában.

— április 25.

A vármegyében folyó választási mozgalmakról hozzánk beérkezett mai jelentések a következők:

Dr. Várady Imre programbeszéde.

Muzslyán vasárnap délután tartotta meg dr. Várady Imre, Nagybecskerek város képviselő-jelöltje programbeszédét. A muzslyaiak Erzsébetfalva község lakóival bandériummal várták a jelöltet, aki nagy kísérettel vonult a község főterére. A község lakossága nevében Popics Márton községi bíró üdvözölte dr. Várady Imrét, aki nyomban elmondotta programbeszédét. Utána még Kardos Samu dr. buzdította a választókat a függetlenségi zászló iránti hűségre.

Hétfőn este 1/7 órakor pedig itt a városban a „Korona” szálló nagytermében tartotta meg dr. Várady Imre a szerb- és németnyelvű választópolgárok előtt programbeszédét. A tágas terem teljesen megtelt közönséggel, a kikhez előbb Kardos Samu dr. intézett rövid beszédet, majd Várady Imre dr. beszélt előbb német, majd szerb nyelven, kifejtve azon elveit, melyeket a husvét hétfőjén tartott programbeszédéből ismerünk. A gyűlés lelkes hangulatban a jelölt elttetésével ért véget.

A pancsovai kerületből.

A pancsovai alkotmánypárt április hó 23-án megtartott népes választógyűlésén a koalíció vezéreinek hozzájárulásával s az országos alkotmánypárt ajánlatára képviselőnek Radics Jenő iparművészeti muzeumi igazgatót jelölte alkotmánypárti programmal, de ugyanakkor elhatározta azt is, hogy küldöttségileg érintkezésbe lép a függetlenségi párttal s hozzá azt a felhívást intézi, hogy figyelmeztel arra, hogy a nemzetiségi jelölttel szemben a magyarság csak úgy győzhet, ha egységesen s nem megosztva lép a küzdelembe, csatlakozzék Radics jelöltéhez s léptesse vissza Bohus Károlyt annyival inkább, mert vezető emberei egy a városházán megtartott értekezleten is kijelentették s azóta is ismételték, hogy ha alkotmánypárti jelölt lép fel, ők is azt fogják támogatni. A közös értekezletet a két párt kiküldöttjei április 23-án tartották meg, de ezen a függetlenségi párt vezetői egy határozatot mutattak be, amely szerint Bohus jelöltétől még akkor sem állanak el, ha Radicsot maga a koalíció s illetőleg ennek vezéri tanácsa nyilvánítaná egyedüli hivatalos jelöltnek. A pancsovai alkotmánypárt elnöke dr. Scsitinszky Adolf erre azzal az indoklással, hogy, mert a párt akcióját, mely most a függetlenségi párt megállapodásellenes megalakulása miatt kudarcot szenved, ő vezette, elnöki tisztségéről lemondott s elnöktársához a következő levelet intézte:

A pancsovai alkotmánypárt a most kiírt választások tekintetében kezdettől fogva arra az álláspontra helyezkedett, hogy a magyar-német választópolgárságnak — szemben a nemzetiségi jelölttel — egy táborban kell egyesülnie, ha a választási küzdelemben a siker, a győzelem reményével akar menni.

Ez a felfogás indította az alkotmánypártot arra is, hogy mindennek előttr arra törekedett, hogy a pancsovai választókerülethez tartozó községek vezetőférfiaival való érintkezés útján a jelölt személyét, illetőleg a pancsovai alkotmánypárt a községeknek alkotmánypárti választóival egyetértésre jusson, azután pedig, hogy arra való tekintettel, hogy a kerületbeli függetlenségi pártnak pancsovai mértékadó tagjai már a Pancsova város főispánja által egybehívott informatív jellegű értekezleten jelentették ki, hogy egy megfelelő

alkotmánypárti jelölt felállítására esetén az egységes akció kedvéért az alkotmánypárti jelöltjehez fognak csatlakozni, az országos alkotmánypárt elnökségéhez s vezéréhez egy küldöttséget is menesszen, amelynek kifejezetten az volt a célja, hogy egy oly az alkotmánypárt kötelekébe tartozó jelöltet ajánljanak nekünk, a kiben a politikai multjánál és egyéni súlyánál fogva a függetlenségi párt is megnyugodhatnék.

Ez utóbbi határozatnak indító oka és alapja az volt, hogy én és Te is, t. barátom, egyszert meggyőződünk arról, hogy az eddigi képviselő báró Daniel Ernő híveinek egy jelentékeny része tőle nemcsak Pancsova városában, de a kerülethez tartozó községekben is elpartolt s így ő a nemzetiségi jelölttel a siker legkisebb reményével sem szállhatna harcba, másrészt és főképpen az a körülmény, hogy a függetlenségi párt vezető egyénei előttem és barátaim előtt kijelentették, hogy abban az esetben, ha báró Daniel lépne fel, ennek okvetlenül ellenjelöltet állít, ellenben, ha az alkotmánypárt megfelelő alkotmánypárti jelöltet állít, ennek ellenjelöltet nem fognak állítani, sőt amidőn folyó évi április hó 19-én kelt levelükben hivatalosan azt a körülményt hozták tudomásomra, hogy a választók egy része Bohus Károlynak jelöltül való kikiáltását határozta el, ezt is azzal a szóbeli nyilatkozattal toldották meg, hogy ez még nem jelentheti azt, hogy egy alkotmánypárti jelöltnek részünkről való felállítására esetén nem ahhoz fognak csatlakozni, csak menjünk fel és sietessük ilyenek mielőbbi kijelölését s ez volt oka annak is, hogy én megígértem, hogy eljárásunk eredményeül a függetlenségi párt mostani gyűvezető elnökét mihezartás végett táviratilag fogom értesíteni.

Mint hogy én az alkotmánypárti küldöttség jelöltkereső útjának minden phasisáról értesítettem a függetlenségi párt elnökét és pedig kifejezetten azzal a céllal, hogy azt eredeti közös intencióknak megfelelően minden az egységes küzdelem s ekként magát a hazafias célt veszélyeztető akciótól visszatartsam, minthogy a függetlenségi párt ennek dacára egyoldalulag nemcsak jelöltet állított fel, de azzal már a kerület egy részét is beuztattatta; minthogy éppen én, mint az alkotmánypárt küldöttségének a vezetője és szónoka voltam az, aki a fővárosban jelöltkereső eljárásunk folyamán nemcsak pártunk vezérei, de a kormányelnök előtt is arra hivatkoztam, hogy abban az esetben, ha alkalmas alkotmánypárti jelöltet kapunk, bírjuk a függetlenségi párt ígéretét, hogy a fellépett függetlenségi jelölteket visszaléptetik, mert a pancsovai választás nem pártkérdés, hanem egyenesen a magyarság s a magyar nemzeti állameszme prestígiének a kérdése itt, minthogy az alkotmánypárt vezérei kétségkívül ezen kijelentéseink alapján jelöltek egy oly kiváló férfit, mint a minő Radics Jenő, az iparművészeti muzeumi igazgatója, akit már európai hírnevénél fogva sem szabad a bukás veszélyének könnyelműen kiténni; minthogy a függetlenségi párt azzal, hogy a vezető-egyénivel történt megbeszélés ellenére engem az által, hogy mégis ellenjelöltet állított, desavouált és elfogult álláspontjától a mai közös értekezleten sem volt hajlandó elállani s jelöltjének visszaléptetése mellett hozzánk csatlakozni; minthogy abban az esetben, ha a jelölésnél az alkotmánypárt nem lett volna figyelemmel a függetlenségi párt óhajására, talán idejekorán oly jelölttel léphetett volna fel, aki a nemzetiségi jelölttel szemben a kiegyezés híveinek s ezzel a magyar nemzeti állam eszméjének a zászlaját talán mégis diadalra juttathatta volna; tekintve, hogy az alkotmánypárt határozatairól, minthogy azok nagyjából az én indítványomra hozattak, első sorban én vagyok felelős; tekintve, hogy véleményem szerint az, akit már az akció kezdetén ilyen audarc ért, nem lehet alkalmas a küzdelem tovább vezetésére, kijelentem, hogy most — miután a mai értekezleten bizonyossá vált, hogy a közös meg egyezés a függetlenségi párttal ennek a megállapodásellenes jelöléshez való ragaszkodása miatt meghiusult — az alkotmánypárt elnöki tisztségéről ezennel lemondok és a midőn a belém helyezett, meg nem érdemelt bizalomért köszönetet mondok, arra kérem, hogy élére nálamnál körültekintőbb és óvatosabb férfit állítson, s ezenfelül, hogy a magválasztandó elnököt a pártnak nemcsak egy része (ugy mint engem), de a pártnak minden tagja egyforma

buzgósággal támogassa nehéz feladatának megoldásában.

Végül kijelentem, hogy az alkotmánypártnak továbbra is tagja maradok s mint egyszerű köz-katonája fogom hazafias kötelességemet legjobb tudomásom szerint teljesíteni.

Tisztelettel vagyok
igaz híved

Dr. Scsitinszky Adolf,
ügyvéd.

Alkotmánypárt Zichyfalván.

Zichyfalván, mint lapunknak jelentik, vasárnap alakult meg a zichyfalvai választókerület alkotmánypártja nagyszámú választó közönség jelenlétében.

Elnök lett: Orczy Elek báró, társelnökök dr. Gyertyánffy László, Jagodics Bogumil, Zsupunszky Vladimir, ügyvezető elnök: Wagner András, alelnök: Barth Károly, Wosching György, Milossevics József, Vuchetich Alajos, Eusch Mátyas, pártjegyző: Bielek Zoltán.

A végrehajtó-bizottság tagjai:

Bánlak: Barth Károly, Bielek Zoltán, Gerla Péter, Petku Todor, Magyar Sz., Marta Jován.

Dolác: Ridinger Ádám, Rátinger Domokos, Rátinger János, Stüssel Mátyas, Stein Péter, Ruppert György, Rein Mihály.

Kanak: Zsupunszky Vladimir, Nagymargitta: Györgyevics Gyula, Nikola Trifun, Popov Traján.

Offszénica: Sváb Mihály, Echner N., Fröhlich János, Becker Mihály, Stumper Mihály.

Partos: Velebny István, Radoszav Péter, Fizesianu György.

Szentjános: Nyisztor János, Filesán Nikk.

Karácsonyiliget: Frankl Adolf, Leibrun Miksa, Leibrun Mihály.

Nagyágaj: Elek Albert, Hergatt János, Hiller Kristóf, Moldován Lajos.

Ürményháza: Rácz János, Szervas Mihály, Vancsár József, Fehér József.

Zichyfalva: Wosching György, Wagner András, Günther Jakab, ifj. Mát Miklós.

Istvánvölgy: Stutzmann Péter, Landsmann János.

Györgyháza: Birg Péter, Stein József, Széchenfalva: Kilg János, Lux Antal.

Óljéc: Heinrich N. Újfalva: Dembitz Márk.

Bóka: Lukinich Sándor, Bodor Sándor, Koits Demeter, Forits Lukács, Zsupac Ignác, Zupits Milán.

Horvátnéuzina: Vuchetich Alajos, Berkovics István.

Szerbneuzina: Bieber Miklós, Tanacski Tanaszia, Karg Magnus, Nedelkov Markó, Nikolics Szvetozár.

Szárcsa: ifj. Weiszmann József, Hef György, Eusch Mátyas, Rátinger András, ifj. Várady Miklós, Lapeza Fülöp, Milos Pál, Eibenschütz Izsó.

Tógyér: Bogich Bogdán, Oprean Andrea, Gyér: Frits Péter, Meiszner Péter.

Torontálszécsány: Feimer István, Klopp István, Schneider Mátyas, Schneider György, Weber Mihály, Fuchs József.

A végrehajtó-bizottság megalakítása után a gyűlés egyhangulag Karácsonyi Jenő grófot jelölte képviselőnek s azután sürgönyileg értesítették erről Wekerle Sándor miniszterelnököt, Darányi Igácot, mint az orsz. alkotmánypárt elnökét, Andrassy Gyula grófot, Kossuth Ferencet és dr. Dellimanics Lajos főispánt.

A párdányi kerület hivatalos jelöltje.

A szövetséges pártok vezérőrbizottsága a párdányi kerület választóihoz a következő nyílt levelet intézte:

A párdányi kerület választóihoz!

A szövetséges pártok vezérőrbizottsága kijelenti, hogy a párdányi kerületben a szövetséges pártok egyedüli jelöltje ifj. Daniel Pál s bárki más, aki hivatalos jelöltség ürügye alatt szintén jelöltségre vállalkozik, úgy tekintendő, mint aki a szövetséges pártoknak csak ár-tani akar.

Budapestben, 1906. évi április hó 24-én.

Batthyány Tivadar gróf, a szöv. pártok vezérőrbizottságának jegyzője.

Semsey László, az alkotmánypárt jegyzője.

Dr. Kovács Pál, az országos néppárt jegyzője.

Kossuth Ferenc, a szöv. pártok vezérőrbizottságának elnöke.

Darányi Ignác, az alkotmánypárt elnöke.

Zichy Aladár gróf, az országos néppárt elnöke.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/8 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/8 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/8-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasóhelyisége (Váraljai-utca 9. sz.) Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Május 14. Közig. bizottság ülése.

— Személyi hir. Dr. Dellimanics Lajos főispán budapesti útjáról ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Jegyzőkönyvhitelesítés. A legutóbb tartott rendkívüli megyei közgyűlés jegyzőkönyvét ma délelőn hitelesítették dr. Dellimanics főispán elnöklété alatt.

— Kórházi bizottság. Torontálvármegye kórházi bizottsága ma délelőtt Janekó Ágost alispán elnöklésével ülést tartott, melyen a József kórház évi költségvetését állapították meg. Jelen voltak: dr. Haidegger Lajos, dr. Fialowski Béla, dr. Brájjer Lajos, Knáb Ádám, Szilágyi Bertalan.

— Esküvők. Kompolti Ábrahám dr., szegedi ügyvéd leányának, Viola kisasszonynak tegnapi délután esküvőt ültetett Szegeden Balog Marcell dr. törökkanizsai ügyvéd.

Ugyancsak Szegeden tegnapi délután vezette oltárhoz az ottani izr. templomban Schwitzer Jenő pancsovai gabonakereskedő Eisner Edith kisasszonyt, Eisner Ignác szegedi divatárkereskedő leányát.

Haas Fülöp, antalfalvai földbirtokos tegnapi délután lépett a nagybecskereki anyakönyvi hivatalban házasságra Schlesinger Kornéliával, Schlesinger Jakab gabonakereskedő leányával.

— Buzaszentelés. Mély értelmű szép szókása a róm. kath. egyháznak, hogy szent Márkus napján a pap kimegy a buzaföldre, megáldja a vetéseket és Isten áldását kéri rájuk. A földhöz való tartozandóság vallási kifejezése ez az ünnep és mélyeséges értelmét évezredek tradíciók teszik. Rég letűnt századokban, a nagy Caesar korában királyi pompa kifejtése, áldozatok bemutatása közt kérték az örök hatalmat a rómaiak, hogy a föld méhének csiréit érlelje kincsekké a nyár. A katolikus egyház a hatodik század óta szenteli meg ezt az ünnepet. És azóta minden évben, szent Márk napján megújulnak az Isten áldását kérő szolozsmák. Megilletődés nélkül nem nézheti senki a föld áldásért könyörgők tinnepi fővonalát. A mostani napok egy közeli és az egész világot átható mozgalom motívumait rejtik magukban és amikor a föld kincseiért imádkozó magyar felpillant az égből, a kalászföld arany napsugár a felhők közt tévelyeg. És a felhők közt elvegyül a felszálló gyárak füstje: ez a nehéz, nyomasztó köd, amelyen át csak nehezen tör át a kalászföld nap aranyugara.

Nagybecskereken a buzaszentelés magasztos szertartását megelőzőleg a hívők reggel 7 órakor misét hallgattak a róm. kath. plébánia-templomban. Mire után a hívek sokasága egyházi zászlók alatt szolozsmákat énekelve, a buzaszentelő helyhez ment, amely a melencei sorompó mellett keresztül ment végbe. A buzaszentelésen résztvett hívőket Magyar Pál plébános, pápai kamarás vezette, aki a rögzített oltár előtt Lobmayer Nándor segéd-lelkész segítségével megszentelte a búzát. A körmenetben az összes helybeli tanítványok róm. kath. növendékei és nagyszámú közönség vett részt.

— Tulipánkert. A nagybecskereki „Tulipánkert” kötelekbe újabban beléptek: Dr. Haidegger Lajos, Haidegger Lajosné, Haidegger Valérka, Nagy Sándorné, Frank Jozsefné, Tana Samuné, Tana Samu, Müller Józsefné, Kiss István, Kiss Istvánné, Szalay Józsefné, Edesburg Lajosné, Nagy Dzsóné dr.-né, Balassa Györgyné, Tarkó Jánosné, Mayer Rezsóné, Knyaskó Lajos, Lakos Soma, Török Ferenc és Göttli Károly.

(Folytatjuk.)

— Törvényszéki elnökéből — cseléd. Egy délvidéki egykor előkelő uriaszony drámájáról szól az alábbi történet. Cserey Gáborné az illető ur nő, akinek az ura törvényszéki elnök volt Karánsebesen, ő pedig városzertan ismert és tisztelt asszony volt még másfél évvel ezelőtt. A sors kegyetlen csapásai azonban elpusztították mindenét és most teljesen elszegényedve, szakácsnénak szegődött el egy budapesti családhoz. Cserey

Gabor karánsebesi törvényszéki elnök már öreg, beteges ember volt, amikor két esztendővel ezelőtt megnősült. Szép, fiatal ur leányt vezetett az oltárhoz és a nászpár rögtön az esküvő után elutazott Olaszországba. Néhány hétre tervezték az utat, de néhány hónapig tartott, mire visszatértek Karánsebesbe. Az öreg törvényszéki elnöknek megártott az olaszországi út, nagybeteg lett és alig öt hónapi betegség után meghalt. A törvényszéki elnök végrendeletében nyolcvanezer koronát hagyott az özvegyre, aki a gyásznapok oltalma után ismét férjhez ment: egy asztalosmesternek lett felesége. Az új házaspár elköltözött Karánsebesről szebb tájakra, Monte-Carlóba, ahol az asztalos nagy lábon élt és alig egy esztendő alatt elköltötte az egész 80 000 korona összegű örökségét és eljártozta az asszonynak közel huszezer korona értékű ékszereit is. Az asztalosmesterből lett monte-carlói magánzó erre hirtelen otthagya a feleségét, mire a nagy nyomorúságba jutott asszony visszaköltözött Karánsebesre, hogy csendesen elvonulva éljen a nyugdíjából, amelyre az első férje révén igényt tartott. A nyugdíjkérvényt azonban elutasították azért, mert mindössze öt hónapig volt felesége Csereynek és mert újból férjhez ment. A szerencsétlen asszony most fölment Budapestre szerencsét próbálni, kísérletei azonban nem sikerültek. Hivatalban, irodában nem kapott állást és hogy ne haljon éhen, most beállt szakácsnőnek Lugosi Miklós államvasuti hivatalnok házába.

— Letört bimbó. Igaz részvétellel vesszük a hírt arról a megröndítő csapásról, mely dr. Morvay Győző budapesti főgimn. igazgatót és nejét, szül. Plechl Ilonkát Nausika leányt elvesztésével érte. A bájos fiatal leányt élete 14-ik évében ragadta el a könyörtelen halál, igaz szomorúságára gyengéd szüleinek és vigasztalan nagyapjának, dr. Plechl Szilárd megyei főorvosnak. A városban általános a részvét a sors aujtotta szülők és nagyapa iránt.

— Vidéki takarékpénztárak szövetsége. Vasárnap Csanád, Torontál- és Csongrád-megye több nagyobb pénztáratának képviselői Szegeden értekezletet tartottak, amelyen megalkotották a Szegedvidéki takarékpénztárak szövetségét. Az új szövetségnek, melyhez hasonló eddig még csak Debrecenben működik, feladata lesz a Szeged körüli vármegyék pénztáraitának anyagi és erkölcsi érdekeit megvédeni és a takarékpénztárak működésének és ügyvitelének hatályosabb ellenőrzésére vonatkozó törvényhozási intézkedést kipróbálni gyakorlati utmutatással előkészíteni. A szövetséget egyik alapszabályszerű feladata a körzetébe eső takarékpénztárakat a Magyar pénztáratok országos szövetségébe bevonni, hogy ennek presztízse alatt az intézetek érdekeit megvédhessék. Az értekezleten, amelyen Bogdán Zsvikó dr. nagykikindai polgármester elnökelt, a szövetséget tisztikarát a következőképp alakították meg: elnök Vass Károly, a szeged-csongrádi takarékpénztár vezérigazgatója, alelnökök Fáy Antal hódmezővásárhelyi és Bogdán Zsvikó dr. nagykikindai takarékpénztári igazgatók. A tisztikar többi tagjait az új szövetséget legközelebb fogja megválasztani.

— A meggyilkolt lelkész. A tógyéri román lelkész meggyilkolásáról újabban a következő jelentést kaptuk:

Marku Kornél tógyéri gör. kel. román lelkész meggyilkolása ügyében a csendőrség által széles mederben vezetett nyomozáson kívül dr. Boross Dezső kir. ügyész indítványára Benedek Jenő kir. törvényszéki vizsgálóbíró is vizsgálatot indított s tegnap dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly orvosokkal a helyszínére kirándult. Az orvosok megállapították, hogy a halál elvérzés útján jött létre, mert az egyetlen lövés, mely a szerencsétlen lelkész jobb oldalát érte, vízszintesen haladt s utjában a máját és a szívet is sértette s így a szerencsétlen elfolyt a vére. A sors különös játéka, hogy az áldott jó szívű, finom lelkű és magyar érzelméről ismeretes derék és közkedvelt 40 éves lelkész öreg édesanyja Krassószörénymegyéből éppen most idözött látogatásban nála s keddre volt kitűzve elutazása, de a sors másképpen rendelkezett s fia az ő karjait közt lehelt ki lelkét. Szívtettjó jelenet volt az, midőn a lelkész végső sóhaját kiadta s körüöttö neje, három kiskorú gyermeke és az édesanyja fájdalomukban kezeit tördsítették a váratlan csapáson. A vizsgálat beigazolta, hogy a lövés a papi házzal szomszédos templomi telek kerítése melől jött. A lelkész az udvarosa figyelmeztetésére az istállóban beteg tehenét vizsgálta s így jól meg volt világítva s könnyen célba lehetett venni. A vizsgálat kiterjed a lelkésznek csakély számu ellenségeire, sőt, mint értesültünk, a nyomozat helyes irányban halad s a tettes kidé-

ritése legközelebbre várható, mert körülötte a szalak mindjobban kuszalódnak. A vizsgálat eredményes sikere végett többet közölni nem lehet, de rövidesen szenzációs fordulat várható ezen megrendítő esetben.

Rablótámadás az országban. Kengler Péter doláci lakost, amint tegnapelőtt a giládcsákovai országban hazafelé tartott, két ismeretlen ember megtámadta, súlyosan megsebesítette és kabátjától s 6 korona készpénzétől megfosztotta. Kengler az esetet azonnal feljelentette a csákovai csendőrségnek, amelynek sikerült is a tetteseket Joca Todor és Vikentia Ferenc notárius betörőt személyében elfogni. A kabát megkerült, de a pénzt a tolvajok már elköltötték.

Színház és Irodalom.

*** Bob herceg.** Kevés hallgató előtt játszotta el tegnap a pajkos herceg az 6 pajzán játéka. Az üres ház nem volt a legjobb hatással a szereplőkre s anélkül, hogy az egyes alakítások bírálatába bocsátkoznánk, annak a konstalálására szorítkozhatunk, hogy a tegnapi előadás épen nem vált dícséretére az ujonnan szervezett társulatnak.

*** A Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár** f. évi április 15 én kiadott 8. számában dr. Dolencz József szerkesztő igen érdekes és tanulságos cikket írt a törvényhatósági tisztviselők közjogi helyzetéről. Ezenkívül a „Főlapon” számos uttgyi, katonai, általános közigazgatási kérdésekre adnak szakszerű, talpraesett válaszokat. A „Könyvtári részben” Vilsinszky Károlynak a „Közégségi könyvtár” című munkáját folytatja, melyet a szakkörök legnagyobb érdeklődéssel fogadtak. A jeles munka a május 1. számmal be lesz fejezve. A „Döntvénytári részben” fontos elvi határozatok közöltek és pedig a kereskedelemügyi miniszternek a közmunkaváltás megállapítása, a közmunka alól való felmentés, a közuti építkezések költsége, a vendéglői és kávéházi ipar gyakorlatának terjedelme, a földmívelésügyi miniszternek a mezőgazdasági termékek meghamisítására vonatkozó törvény végrehajtása, a belügyminiszternek a betegápolási költségek, a gyermekmenhelyekbe való felvétel, a közégségi pótadó, italmelési engedély stb. ügyeiben hozott elvi jelentőségű határozatai. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 kor., egy hóra 1 korona. Legcél-szerűbb az előfizetési díjakat postai utalványon a szerkesztő és kiadó: dr. Dolencz József ügyvéd, Budapest, VIII., József-körút 74. sz. alá beküldeni. — Mutatványszámokat szívesen küldenek az érdeklődőknek. Mig az 1906. évi készlet tart, kapható a tavalyi teljes évfolyam.

TÁVIRATOK.

A választási mozgalmak.

Hírek a központból.

Budapest, április 25. (A „Torontál” ered. távirata.) Polónyi Géza igazságügy-miniszter ma délelőtt mondotta el Kézdivásárhelyen beszámoló beszédét. Azután maga helyett fiát, Polónyi Dezsőt ajánlotta jelöltül, aki mindjárt el is mondotta programbeszédét.

Budapest, április 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főváros II-dik kerületében tegnap föléptetett alkotmánypárti jelölt Neuschloss Kornél holnap mondja el programbeszédét.

Ugyancsak holnap mondja el a VIII. kerületben programbeszédét a negyedik függetlenségi jelölt, Madary Gábor.

A Délvidéken.

Pancsova, április 25. (A „Torontál” eredeti táv.) A pancsovai alkotmánypárt tegnap esti gyűlésén Radics Jenő jelölését kénytelen volt elejteni, mert a függetlenségi párt a csatlakozást megtagadta és Bohus jelöléséhez ragaszkodik. Az alkotmánypárt ez okon a magyar ügy di dala érdekében Bohus támogatását határozta el s hibeinek elveik fentartásával Bohust ajánlja. Az alkotmánypárt dr. Scsitinszky pártelnök lemondását nem fogadta el, neki bizalmat szavazott s az elnöki tiszt megtartására küldöttségileg kérte föl. A küldöttséget Scsitinszky ma fogadta s a bizalmat megköszönve, kijelentette, hogy az alkotmánypárt elnöki tisztét megtartja és felkérte a párt tagjait, hogy most már félre

téve minden nehezítést és pártérdeket, Bohust a legnagyobb buzgalommal támogassák s a kezében levő zászlót a nemzetiségi jelölttel szemben segítsenek győzelemre jutni.

Temesvár, április 25. (A „Torontál” ered. táv.) Bokányi Dezső, a temesvári szocialisták jelöltje tegnap este tartotta programbeszédét, amelyben a szocialisták ismert elveit fejtegette.

Oravicán Sztérenyi József államtitkár ma mondott programbeszédét. Beszédében fejtegette a kormány feladatait, amelyek közé tartozik a Magyarország és Ausztria közötti gazdasági viszony rendezése. Az ipar érdekében elsőrangú szükség az önálló vámterület, ezt azonban egy átmenetnek kell megelőznie, amely a kereskedelmi és vámszerződés formájában nyilvánul. A kormány tevékenységéhez sorolta a helyes iparpolitikát, a házi-, a kis- és a nagyipar fejlesztését, az új ipartörvény megalkotását stb.

Az ujaradi választókerület eddigi jelöltjei mellé ma két új jelölt csatlakozott. Az egyik Hemmen János dr. ujaradi ügyvéd, aki alkotmánypárti programmal lép fel; a másik Wittmann János, a Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesületének elnöke, aki egyelőre pártokon kívül áll.

Fehértéplomban keresztény-szocialista párt alakult, mely különben Pescha Miklós dr., az alkotmánypárt hivatalos jelöltjét támogatja.

A mária-radnai kerületben mely sajnálatot keltett a hír, hogy Szentkláray Jenő dr. apátkanonok, az alkotmánypárt hivatalos jelöltje, visszalépett. Helyette Avarfy Géza, a függetlenségi párt jelöltje veszi fel a küzdelmet a nemzetiségi jelölttel.

A trónbeszéd.

Budapest, április 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A Zeit mai száma írta, hogy egy munkatársa beszélgetést folytatott a Wekerle-kabinet egyik tagjával, aki a következők közlésére hatalmazta fel: El van már határozva, hogy a király május hó közepe táján Budapestre jön, hogy a képviselőházat trónbeszédrel megújassa. Ebben a trónbeszédben részletezve lesznek mindama feladatok, melyek elintézését a jelenlegi kormány elvállalta. A trónbeszéd egyik passzusa az Ausztriával való gazdasági viszony rendezéséről fog szólni, továbbá a katonai kérdésekre vonatkozólag lesz benne egy nyilatkozat A király budapesti tartózkodása alatt több udvari ünnepség van tervbe véve, melyeken a trónörökös is részt fog venni, aki szintén hosszabb tartózkodásra Budapestre megy.

Az új horvát miniszter.

Budapest, április 25. (A „Torontál” ered. távirata.) A hivatalos lap mai száma közli Wekerle Sándor miniszterelnöknek a horvát miniszterium ideiglenes vezetésétől való fölmantését és Josipovich Géza kinevezését horvát miniszterré.

Új főispánok.

Budapest, április 25. (A „Torontál” ered. távirata.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Benyovszky Móric grófot Baranyamegye, Rónay Mihályt Nograd, Apponyi Géza grófot Tolna, Bethlen Bálint grófot Torda Aranyos, ifjabb Ugron Gábort Ugocsa, Battyányi Pal grófot Zalamegye és Erreth Jánost Pécs város főispánjává kinevezte.

Károlyi Sándor gróf meghalt.

Budapest, április 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Mentonból táviratozzák, Károlyi Sándor gróf v. b. t. t. ott életének 75 ik évében meghalt. Károlyi Sándor gróf több ízben volt képviselő és a képviselőházban, valamint a gazdasági dalmi szövetkezetekben és egyesületekben mindig az agrárius irány híve volt. Utóbb

sokat betegeskedett, de azért tevékeny részt vett a politikában.

Az amerikai földrengés.

Budapest, április 25. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Newyorkból sürgönyzik, San-Franciscóban tegnap este négy másodpercig tartó újabb földrengés volt érezhető kelet-nyugati irányban. Kár nem történt.

Budapest, április 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Newyorki jelentés szerint Rooseveltnél elnök üzenetet fog küldeni a kongresszushoz, amelyben újabb másfél millió segítséget ajánl a földrengés károsultjai számára, nehogy idegen támogatásra legyen szükség. Azt ajánlják, hogy építőanyagokra a vámkötelezettséget egy esztendő tartamára függeszszék fel.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 25. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak 5 fillérrel estek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	16 56
Rozs (októberre)	13 54
Tengeri (májusra)	13 38
Tengeri (júliusra)	13 64
Zab (októberre)	12 64

Sport.

× **A torontál! galamblovó-egylet.** A nemrég megalakult „Torontál! galamblovó-egylet” iránt megveszerte nagy érdeklődés mutatkozik s a vármegye vadászai és sportbarátainak nagyobb része mint alapító és rendes tag már be is lépett az egyletbe. Az egylet agilis vezetéséről tanuszkodk, hogy május 24-én nagyszabású versenyt rendez értékes 10 tiszteletdíjjal. A vármegye előkelősége részéről szimpatiajával találkozik ezen még Magyarországon vidéken sehol sem gyakorolt sport s többen helyeztek kilátásba tiszteletdíjat. Az egylet élén gróf Harriancourt Félix áll, ki mint kiváló sportférfi, biztosítja a fényes eredményt. Róbert pármái herceget, ki élénk érdeklődést tanusít az egylet működése iránt és a tavalyi versenyre is 20 aranyat ajánlott fel, az egylet hátlája jelölül dísztagnak választotta meg. A versenyeken csak egyleti tag vehet részt. Alapító tagsági díj 50 kor., rendes tagsági díj 4 kor. Érdeklődőknek Bánlaky András egyleti igazgató szívesen szolgál felvilágosítással.

Nyiltér.*)

Mindenütt kapható

Szaga Kalodoni

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,

a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(353-42.8)

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

Naponta frissen vágott

spárga (Spargel)

Kurländer Imrénél

tűzifaraktár

Korona-utca 585. szám.

(453-x.1)

FOGAK ÉS FOGSOROK

kaucsuk és aranyinylemezzel,
=szápadlás nélküli fogsorok, =
aranykorona és hidmunkák, fe-
dén álló fogak szabályozása,
porcellán és mindennemű fog-
tömések a legelőkeltebb for-
mában készíttetnek

DR. IVÁNYI MÓR,

tb. megyei főorvos fogműtermében

egy elsőrangú külföldi fogtechnikus közre-
működése mellett.

Rendelés 9-5-ig.

Rendelés 9-5-ig.

271-x.15

Betegség miatt a Bartok-féle vendéglő,

a nagyikindai vasútállomással szemben
(Német végsor)

azonnal átadó.

Bővebbet ugyanott

KOHN ARNOLD-nál.

KIADÓ LAKÁS.

A melencei-utca 445.
szám alatt kiadó egy
utcai lakás,
mely áll: 5 szobából, zárt folyosó-
val és a szükséges mellékhelyi-
ségekkel. Bérbeadható:

november 1-ére, esetleg december 1-ére.

Benkovich Mihály,
gyógyszerész. (452-3.1)

Két butorozott

S Z O B A

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. szám alatt.

(336-x.24)

A Grandjean Ferenc-féle

HÁZ

(Temesvári-utca 50. szám)

haláleset folytán azonnal kiadó,
illetve eladó.

A ház szolid, ujonnan épült, még 4 évig
házadómentes, pompásan parkirozott
udvarral és nemes gyümölcskerttel bir,
mely egészen a Laudon-utcaig ér.

Bővebb felvilágosítás Grandjean
Ferenc özvegyénél kapható.

282. Bvk. szám 1906.

447-33

Arverési hirdetmény.

Vb. Sztankovits és Markovits ujvidéki lakosok csődtömegéhez tartozó, a csődleltár 1-267. tétel alatt felvett 11806 kor. 58 fillér beszerzés és 6086 korona 32 fillér becsértékű különféle papír, író és könyvárak, üzleti berendezés, az ujvidéki kir. törvényszéknek mint csődbíróságnak 4122/1906. számú határozata folytán Nagybecskereken közadósok üzletében leltár szerinti tételként nyilvános árverésen április hó 30-án s következő napjain reggeli 9 órakor kezdődőleg elárvereztetnek a nagybecskereki kir. járásbíróság 1906. évi V. 273/4. szám alatt kelt ki-
küldő végzése alapján.

A legmagasabb ajánlattevő tartozik a részére leütött árut nyomban készpénzben megfizetni és elszállítani. Csődtömeg gondnok az árúknak sem mennyiségeért, sem minőségeért nem szavatol.

A csődleltár alólirott csődtömeg gondnok irodájában (Ujvidék Flatt-utca 6.) és Kiss István nagybecskereki kir. bir. végrehajtó lakásán Nádor-utca 4. sz. a déli 12 órától d. u. 3 óráig bármikor megtekinthető.

Dr. Balla Aladár,

mint vb. Sztankovits és Markovits
csődtömeg gondnoka.

Kiss István,

kir. bir. végrehajtó.

4007. szám.

444-33

Árlejtési hirdetmény.

Ozora község képviselőtestülete folyó évi április 13-án tartott gyűlésén hozott 27/906. egy. sz. határozatával kimondotta, hogy az orvosi lakás építését a már elfogadott és törvényhatóságilag jóváhagyott terv és költségvetés alapján foganatba veszi.

Az építés olyként foganatosítandó, hogy az összes épületek a folyó év őszén tető alá hozandók, a teljes elkészítés azonban 1907. év tavaszán fejezendő be.

Az összes munkálatokra a kikiáltási ár 15.484 kor. 58 fillér.

Felhivatnak vállalkozni szándékozók, hogy írásbeli zárt ajánlataikat folyó évi május hó 18-án d. u. 6 óráig Ozora község előljáróságánál adják be, mert a később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A szóbeli árlejtés f. é. május hó 19-én d. e. 11 órakor fog Ozora község házában megtartatni.

Árlejtési szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül letenni.

Vállalkozókra tett ajánlatuk azonnal, a községre nézve azonban a képviselőtestület elfodása és törvhat. jóváhagyás után kötelező.

A tervek, költségvetés és a közelebbi feltételek Ozora község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Ozoran, 1906. évi április hó 21-én.

Rehák István,
jegyző.

WEINBERGER K.

czipő-áruhaza Nagybecskerek, Hunyady-utca 23.

Elsőrendű cipők ugy készen, mint mérték szerint.

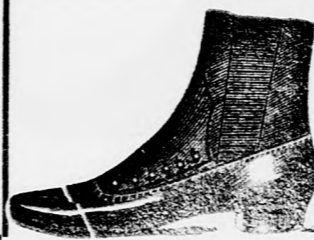

Legfőképp budapesti és saját készítmény mérsékelt árak mellett.

Különlegességek divatos gyermek, ugyszintén szürke és pezsgőszínű vászon női cipőkben.

Amerikai cipők egyedüli raktára.

Saját javító műhely.

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

(43-104.33)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.